

PLAIVRI HUNEDORENE

REVISTA ASOCIAȚIEI CORP. DIDACTIC
PRIMAR DIN JŪD. HUNEDOARA.
ORGAN DE CULTURĂ PROFESIONALĂ ȘI GENERALĂ.

CUPRINSUL:

	Pag.
Educația Copilului în Familie (continuare) <i>Angelo Patri</i>	1
Părerii cu privire la un localism educativ în Valea Jiului (continuare) <i>M. Lenkei</i>	9
Influența Maghiară asupra Românilor din părțile ungurene, * * *	14
Noul Ministru al Instrucțiunii, <i>A. M.</i>	16
Istoricul și rostul Societăților, <i>Dubenschi D. Octavian.</i>	17
O prietenă a Copiilor, <i>a. d.</i>	21
Pensionarii noștri: Aurei Nana, Veronica Nana * * *	22
Recenziile, Cezar Petrescu „Apostol” roman <i>V. Mărgineanu</i>	23
Din frumusețile județului nostru, <i>A. D.</i>	26
Pensionarii noștri: Petru Aslan, <i>Pascu Ioan</i>	37
Cronica Măruntă	29

Revista „Plaiuri Hunedorene“ apare lunar sub conducerea unui comitet de redacție compus din:

Sabin Jula — Simeria, președintele Asociației învățătorilor,
A. Constantinescu — Hunedoara, v.-președintele Asoc. inv.,
Ioan Ciora — membru în Comitetul Asociației învățătorilor,
Nicolae Crețu — Orăștie,
I. Morțun — Simeria, secretarul Asociației învățătorilor,
Alexiu David — Petroșani, institutor,
Gh. Ittu — Petroșani,

Redacția: AL. DAVID. — Administrația. GH. ITTU.

COLABORATORII REVISTEI

Izabela Sadoveanu și Apostol Culea — București, Olimpia Teodoru — Lugoj, Victoria Popagoga — Hunedoara.

Constantin Sporea, Victor Solomon, Elena Sporea, I. Mihai, N. Sporea și Iosif Stanca — Deva, I. Măgură.

Constantin Stan și Petre Petrescu — Sibiu, Vasile Lucaciu — Petroșani, Marin Biciulescu — București, P. Rusu — Tebea, Alexiu David — Petroșani, Sabin Jula și I. Morțun — Simeria, Nicolae Crețu — Orăștie, A. Constantinescu și Valeria Nemet — Hunedoara, Ioan Baciu — Răcăștie, Daniil Popescu — Hășdat, Pavel Popescu — Peștișul-Mic, Pompeiu Hossu Longin — Vulcan, Sterian Ciucescu — Ruda, N. Roșca Greci, G. Mironescu — Iași, I. Bura, Pavel Lazăr — Brad, M. Butoi — Luncoiul-de-sus, G. Enescu — Pitești și N. Danelescu — Deva, Elisabeta Beisser-Ghelar, Nicolae Manea-Curpeni, M. Bogza, E. Dan, Veronica Oana, Gh. Ittu, P. D. Cristea, V. Popa, Veturia Mărginean, Emilia Ivașcoiu, P. Simoiu, Gh. Fotescu, D. I. Băgescu, Gh. Beuran, Ion C. Florea, I. Barna, O. Dubenschi, N. Manea, M. L. Ramses, V. I. Mareș, I. Mermezeu, I. Mânduc, I. Trițoiu, I. Brătulescu, T. Ittu, Hartwig Fr., Ion Sântimbreanu, Maria Lenkei, Ana Husti, Sp. Popescu.

Manuscrisele se vor trimite direct redacției.

ABONAMENTUL: 100 LEI

Abonamentul și anul revistei se socotește după anii școlari adecă dela 1 SEPTEMBRIE la 1 IULIE

EDUCAȚIA COPILULUI ÎN FAMILIE

(Urmare)

de ANGELO PATRI

P e t

Verișoara Maria se îndreaptă, spre casă, într'o trăsură dela gară, simțind dela început o bucurie că va petrece o zi frumoasă în societatea verișoarei și a copilei sale Pet, pe care nu o văzuse încă.

„Să nu-i dai mai mult de 25 bani, Maria. Dacă îi dai mai mult, ea va primi. Mama ei nu-i dă nicicând mai mult“.

Maria, puțin cam încurcată, dă vizitiului o jumătate de dolar. El primește, încercând să exprime, printr'o mișcare de cap, mulțumirile lui pentru Maria și blestemele pentru Pet. Aceasta-i face un grimas cu limba, apoi dă loc Mariei. Maria, depunând pălăria ei împodobită cu pene frumoase de fazan, pe masa din anticameră, abia se așează în salon, când vede pe Pet intrând cu niște pene foarte frumoase în mână, vânturându-le, întocmai ca pe un steag.

„De unde ai luat aceste pene?“ : întrebă mama îngrijorată.

„De pe masa din anticameră“.

„De pe masa din anticameră? Ce însemnează aceasta? Le-ai rupt probabil de pe pălăria Mariei?“

„Poate fi“.

„Du-te imediat și pune-le înapoi pe masă. Maria nu te va iubi, dacă faci astfel de lucruri. Pune penele la loc“.

„Nu, vreau să mă joc“.

„Cere-le tu, Mario, poate că ție ți-le va da“.

În grabă, Maria, fără să zică vreun cuvânt, merge drept înainte luând penele din mâna copilei. Pet nu era pregătită să înfrunte o acțiune de acest fel, când băgă de seamă că pierduse penele, începu a striga și a trage cu piciorul.

„Are inima slabă, și mă tem foarte mult să o contrariez aceasta este vina mea“.

Maria se simți vinovată și turburată. Dar ce ar fi trebuit să facă? Copila nu ar fi trebuit să-i smulgă penele din pălăria sa.

Între acestea se apropie ora prânzului, călătoria mărise pofta de mâncare a Mariei : „lată o costiță și cartofi fripți, Mario, știu că-ți plac“, și zicând atsfel, mama îi puse înainte farfuria.

„Nu, nu, nu“, strigă Pet. „Lasă-mă să servesc eu. Ia tot ce e aci și lasă-mă să servesc eu“.

Mama duse farfuria înapoi, puse totul la loc și porunci

fetiței să servească pe verișoara sa. La mari intervale de timp și una câte una, Maria primi felurile de mâncare, dar după ce se răciseră cu totul.

Pe întregă durata prânzului, Pet domină conversația. La ora cinci, Maria își aduse aminte că trebuia să se găsească în oraș, iar la ora 5 și 20 plecă. Ceva îi spunea că va trebui să mai treacă vreo cinci ani până ce va avea dorința să mai revadă pe Pet!

Elisabeta nu vrea să mănânce.

„Bună ziua! Faceți-mi plăcerea și lăsați-mă să iau pe Elisabeta, trebuie să o conduc imediat, acasă“. Mama care intră, pronunțând aceste vorbe, într'o școală, era nervoasă și deabia respira.

„De sigur. Ați fi putut cere permisiune dela oficiul din etajul întâi, scutindu-vă de a mai urca până aici. Sper însă că nu e nimic grav?“

„Da. Este vorba de Elisabeta care-mi face o mulțime de necazuri. Secretariatul nu a voit să-mi îngăduie: mi-a spus să viu sus spre a cere aici, fiindcă în săptămâna aceasta a trebuit să vin în fiecare zi să o iau pe Elisabeta. A adăugat că nu-mi mai poate da nici un permis, dacă nu primește vreun ordin explicit dela D-voastră“.

„Dar pentru ce a trebuit să vă duceți copila dela școală în fiecare zi, din această săptămână?“

„Fiindcă nu vrea să mănânce nici măcar o bucată din dejun, pentru aceasta mi-e teamă să nu-i fie rău și viu în fiecare zi să o iau și să o supraveghez ca să mănânce câte ceva“.

„A, acest lucru nu se mai poate continua! Elisabeta trebuie să dejuneze la ora fixată și trebuie să învețe în orele de studiu“.

O știu bine și eu, dar ea nu vrea să mănânce... Ce pot să fac?“

„Trebuie să i-o impuneți!“

„Dar cum? Spuneți-mi cum. Am șezut lângă dânsa și am încercat să o conving să mănânce la ora stabilită. Ea se târguește cu mine pentru orice îmbucătură: „Voiu mânca o bucată de pâine, o lingură de supă, voiu bea puțintel lapte“. Imi vine să înebunesc! Ce va fi de această fetiță, dacă nu vrea să mănânce?“

„Doriți într'adevăr ca să se lase de acest obicei?“

„Cum de nu? M-a obosit și m-a chinuit atât de mult în cât nici nu mai pot dormi. Cred că va slăbi de moarte!”

Copila, chemată, veni în birou. Avea o înfățișare fericită și părea dispusă să ia dejunul.

„Dece nu ai dejunat în dimineața aceasta, Elisabeta?”

„Nu-mi era foame“, și o rază de îndărătnicie străluci în ochii ei albaștri.

„Foarte bine. Perfect. Nu trebuie să mănânci când nu ai poftă“, zise directorul. „Te poți reîntoarce în clasă“.

Privirea de îndărătnicie, lăsă locul unei priviri de surprindere, de întristare și de jenă. Dar, ascultător, Elisabeta se reîntoarce în clasă.

„Nu o veți lăsa acasă să mănânce ceva? Întrebă cu îngrijorare mama.

„Nu, nu voiți să o corecți? Nu-i dați nici un fel de mâncare până la prânz. Dacă mănâncă, bine. Dacă nu mănâncă, este și mai bine. Lăsați-o singură până ce se va decide ea însăși să mănânce, și orice ar face, nu lăsați să înțeleagă că vă preocupați de ea.

„Când ați terminat cu mâncarea, duceți toate lucrurile și nu-i oferiți nimic în afară de mâncări. Ea va mânca atunci când va vedea că nu mai înțelegeți să continuați jocul, fiindcă ea nu face altceva decât, se joacă cu d-ta. Când va băga de seamă că a-ți întrerupt jocul pentru totdeauna, nu veți mai avea nici o neplăcere“.

Nu se mai permite copiilor să dramatizeze prea mult mica lor lume: ei sunt dispuși să o facă dacă părinții nu au istețimea de a împiedeca acest lucru.

Copilul

Era aproape sfârșitul anului școlar: nu se vorbea decât de promoțiuni și de căderi. Școlarii cei mai străluciți care știau să fie cei dintâi în clasă spuneau că se așteptă la cădere. Era atât de plăcut să auzi pe tovarășul tău surmenat: „Tu căzut? Aș vrea să am certitudinea că chiar tu ai să fii promovat“.

Era un timp de râs vesel și de multe flecăreli. Nu toți elevii ci numai acei din anumite clase, trebuiau să susțină examenul. Domnișoara Lavinia repeta cu ei tabela înmulțirii, cetea cu ei și le povestea întâmplări și toate acestea erau foarte interesante.

Fiecare spera să răspundă bine pentruca domnișoara

să le spună : „Cât sunteți de străluciți astăzi ! Răspundeți înainte de a fi pus examinatorul întrebarea !“ Și învățătoarea satisfăcută surâdea elevului.

Intr'o zi, puțin înainte de examen, învățătoarea voi să deprindă pe copii la socoteli, mintal. Este foarte distractiv, când știu face lucrările și când răspund repede fără ezitare. Și d-șoara Lavinia întrebă mereu tot ceea ce se știa, iar dacă un elev nu știa câte ceva, d-șoara făcea astfel ca să fie sigură de răspuns, întrebând dela altul. E ciudat cum ghicește mereu. Dar odată nu nemeri. Credea că Rafael știe numără bani, dar el nu știa. Toți ceilalți știau. Și ea întrebă pe Ion : „Dacă aveți trei monede, una de cincizeci, una de douăzeci și una de zece bani, cât aveți peste tot?“

Copilul, în mai puțin timp decât s'ar fi crezut, răspunse : „optzeci de bani“. Învățătoarea își continuă interogatorul : puse întrebări asemănătoare lui Tadeu, lui Paul, Armand și toți răspunseră bine.

În sfârșit îndreptă aceeași întrebare lui Rafael, și el nu știu să răspundă. Părea că nu înțelege, și nici nu înțelegea efectiv. D-șoara Lavinia îi arată o monedă de nichel, întrebându-l câți bani erau și el nu știa. Il întrebă atunci dacă cumpăraseră vreodată ceva din vreo prăvălie și el răspunse că „nu“. Il întrebă dacă mamă-sa nu-l trimitea nicicând să cumpere câte o bucată de săpun, pâine sau vreun litru de lapte și el răspunse că „nu“.

Ion răspunse : „Nu, nu-i este permis nicicând să coboare în stradă : mama lui și mătușa sa îl conduc la școală, ținându-l de mână“.

D-șoara Lavinia merse să-l cerceteze acasă. Ion spusese adevărul. Rafael era de opt ani și nicicând nu eșise singur, nu mersese singur, nicicând în vre-o prăvălie, nu cumpăraseră nicicând nimic, nu lucrase niciodată de capul lui, nici măcar strada nu o trecuse singur.

Un copil ce nu are libertatea necesară dezvoltării, nu se poate dezvolta.

E d u c a ție

Bunele maniere sunt o calitate atât pentru tineri cât și pentru cei bătrâni. Toți le admiră dar puțini și le însușesc. În America este tendința să se scuze manierele rele, și să se strige „snob, drojdie aristocratică“ persoanelor educate. În realitate nu ne gândim așa : în fundul inimii noastre, invidiem vorbirea corectă și curtenirea.

Adevărata explicație a manierelor rele este că, oamenii nu cunosc altele mai bune. Nimeni nu a învățat poporul care a trăit mereu între lume rău crescută, și a imitat-o. Ceeace deplorăm nu se datorește la altceva decât imitării unui rău model.

Gândiți-vă la modul vostru de purtare în tramvai. Este un loc liber când se oprește tranvaiul. Un grup de lume se coboară. Un om și o femeie văd locul liber în acelaș timp. Se grăbesc să-l ocupe. Omul care de astădată este mai sprinten și mai rășboinic ajunge întâia oară și se așează întâiul. Femeia, bătută, exclamă: „Canalie!“ Și poate că are dreptate, dar nu este foarte bătăran? Omul o privește pe deasupra gazetei pe care cetit-o. E omenesc lucru, dar oare nu-i prea moșiesc? Copiii cari îl înconjoară, privindul cu ochii sgâți, au primit o lecție, care va rămâne mult timp în mintea lor, asupra curtenirei din timpul călătoriei. Nu lipsește „elementul dramatic“, ar zice un învățător, și lecțiunea e întipărită foarte ușor.

Restaurantul este un loc magnific pentru studierea relelor maniere. Este domnul care mănâncă supa, vesel, cu strigăte de bucurie, până la ultima lingură, care se mai găsește pe fundul farfuriei și pe care reușește să o mai apuce cu lingura, ridicând farfuria într'o dungă. În fața lui stă o doamnă al cărei braț drept pare lipit de masă și care-și duce mâncarea la gură cu o astfel de sforțare care s'ar putea asemăna cu aceea pe care o depune un cal șchiop pentru a putea merge. Un copil o privește fascinat, și fiți siguri că la prima ocaziune o va imita.

Sunt persoane care vă cetesc gazeta peste umăr și copii care vă fixează cu insistență și fac observațiuni despre nasul vostru în așa chip și cu o voce așa tare, încât să audă toți vecinii.

Este câte un individ care cetește scrisoarea pe care ați lăsat-o deschisă pe masă, cari lasă ușa deschisă și care vi se așează, înainte suflându-vă drept în față.

Pentruce, o, pentruce le este lor permis să crească cu atât de puțină educație?

Bunele maniere

Un vecin al meu coborîse în stradă, conducându-și copilul de mână, copil ce flecărea vesel și atât de repede cât îi îngăduia limba și plămâni. Tatăl îl observă surâzând. Păreau atât de liniștiți și de fericiți, încât ajungându-i, surâsei și eu, zicând: „Cum vă aflați?“

Vecinul meu se opri și zise: „Frumoasă zi, nu-i așa? Vedeți pe Nik, este copilul meu. Nik, salută pe domnul, zi-i bună ziua!“

Copilul se strânse lângă picioarele tatălui său și își întoarse capul în cealaltă parte.

Tatăl îl întoarse smucindu-l și întrebându-l: „Ce este? Zi deci bună ziua“.

Copilul își ascunse din nou capul.

„Hai, ce este? De ce îți este frică? Nimeni nu te va mânca! Zi „bună ziua““.

„E fricos, lăsați-l!“ mă rugai eu, Când mă va cunoaște mai bine, vom deveni prieteni, atunci îmi va da binețe și-mi va spune multe lucruri frumoase!“!

„Nu este tocmai fricos. Ar trebui să-l vedeți în casă, face mai mult sgomot decât toți ceilalți frațiori împreună. Haidem! Ce lucru este acesta? Zi „bună ziua“. Stăruințele se întepiră, dar niciun glas nu ieși din gura copilului, care încerca să se ascundă dinapoia tatălui său, care ar fi dorit să fie odorul său mai educat și să dea „bună ziua“.

„Copiii sunt sburdalnici în casă, dar atitudinea lor se schimbă când ies“, continuai eu încercând să-l câștig pe Nik de partea mea. „Lor le este chiar frică“.

Frică? De ce ar trebui să aibă frică? De d-voastră? Dar vă cunoaște, știe cine sunteți: vă vede ieșind în fiecare zi și spune altor copii. Toți copiii vă cunosc. Hai! Zi „bună ziua“.

Incepui a desmierda pe micuțul zicându-i: „Fii bun mititelule, altădată o să mă cunoști și atunci o să dai „bună ziua“.

Tatăl îl smuci: „Haidem, stai drept și dă „bună ziua““

Copilul, luptându-se ca să se strângă și mai tare înapoia tatălui său care-l apucase cu amândouă mâinile, ridică ochii la cer ca și când ar fi cerut asistența divină și cu un oftat adânc scoase și un „bună ziua“. Atunci tatăl îl conduse mai departe pe stradă convins că îl învățase o bună manieră.

Să-l fi învățat într'adevăr? Eu cred că manierele se învață prin practica de fiecare zi. Nu se pot impune dela un moment la altul, sunt florile educațiunei, care cer o cultură îndelungată și îngrijită.

A roade bucățele de gumă

Mătușa Maria merse să-și vadă nepoata preferită. Ii plăcea să petreacă din când în când, câte o săptămână cu ea „ca să vadă cum creșteau copiii“.

Azi, ea este foarte întristată; evident a găsit ceva ce nu merge bine.

„Carolina, cum ți-a trecut prin minte să permiți copiilor să mestece la gumă de dimineața până seara?”

„Dar în fine, mătușo, mestecarea gumei nu le poate pricinui nici un fel de rău. Mie însămi îmi plăcea într'un timp. Nu le omorâm bucuria. Mi-ar fi foarte neplăcut să te văd devenind la fel cu acești nesuferiți reformatori, care mereu voesc să le reformeze pe toate, chiar și plăcerile noastre cele mai nevinovate“.

„Departate de mine această idee“ răspunse mătușa. „Dar ce plăcere procură mestecarea gumei“. Nu simți nici o plăcere clătînând urechile sau degetele sau chiar legănându-te înainte și înapoi ca un elefant, dece, atunci, să pui în mișcare măselele toată ziua?”

„Pentru binefacerea pe care o procură: deșteaptă spiritul“. Nu cred ca băeții să aibă nervii încordați, și totuși nu încetează de a mesteca guma. Au pus guma pe marginea mesei pentru a o relua îndată după prânz, sau o pun sub perină, când îi întrerupe somnul. Imi este greu să mai adaog că atunci când vorbesc nu uită să mestece: vorbesc liniștiți, cu gura plină. Este o bucățică de gumă și în țeava de scurgere a apei și nu se poate scoate afară, este o întreagă umplutură pe acoperitoare: poate că și aceasta procură plăcere, dar mie mi se pare numai un prilej de desordine.

— „Acum exagerezi. Nu pot înțelege ce rău poate face copiilor, ca să aibă din când în când câte un pic de gumă“.

— „Nici un rău, de acord! Este vorba de educație. Nu te-ai simți foarte rău, dacă ți-ar face vizită nevasta președintelui și te-ar găsi pe tine și copiii cu gura plină de gumă?”

— „O, mătușe, ce absurditate! În primul rând...“

— „Nu, nu-mi spune aceasta, Carolino. Tu știi foarte bine că strămoșii noștri erau în relațiune cu președintele din Washington. N'ai putea să-mi spui că nu dorești ca fiii tăi să fie primiți în casele cele mai bune, de familiile cele mai bune din oraș. Dece să nu-i crești în așa fel încât să facă întotdeauna o frumoasă impresie? Este întotdeauna mai bine, nu crezi, să-i pregătești ca să știe să se învârtească în cele mai înalte situațiuni sociale. Că nu va trebui să le ocupe într'o zi? Dece nu?”

R â s g â i e r i

Un *tic* este întotdeauna o neplăcere atât pentru cel ce-l

are ca și pentru cel ce îl observă. E de lipsă să veghem pentru a-l corecta de îndată ce se manifestă la copii, fiindcă întotdeauna este semn de prost gust și câte odată este și păgubitor.

Multe copile sunt suferinde în această privință, poate fiindcă nu-și dau seama, poate fiindcă se plictisesc. Trebuie să căutăm atunci cauza plictiselii pentru a o elimina.

O copilă avea obiceiul de a-și suge buzele, și era pe cale de a se ruina, când un învățător, pentru a o desvâța, îi puse înaintea o oglindă și o ținu acolo până ce copila observă că de urit era acel obicei. Și astfel se lăsă de uritul obiceiului.

Un copil de 13 ani începuse a ridica din umeri oridecâte ori era întrebat. Nici un fel de muștrare nu-l putu desobișnui. Deabia se ridica în picioare, ridica din umeri.

Intr'o zi, în clasă, când repetă mai mult decât alteori mișcarea lui obișnuită, o fetiță ce-i ședea în apropiere râse și îl imită. Și aceasta fu deajuns spre a-l corecta.

Din când în când copilul imitează și ticul adultului. Unele mișcări cari i-se par interesante, el le repetă până ce i se transformă în obiceiuri. Un profesor de engleză vorbea în chip afectat: ezita, căutând cuvântul potrivit și găsindu-l, își continua discursul. Profesorul știa să vorbească în chip afectat și nu-și dădea silința să-l evite, fiindcă observase că acest fel de a vorbi era atrăgător. Dar...

O fetiță de 14 ani care frecventa clasa lui, își însuși acest chip de a vorbi. Dar nereușind a fi întocmai abilă, atrase atenția învățătorului care băgă de seamă că fetița dela un timp începuse a bâlbâi, neputând recunoaște în această tentativă însăși maniera lui de a vorbi.

Un copil merge regulat, în fiecare zi la gară, urmărind toate mișcărilor și felul de a fi al șefului de gară. Se deprinse singur până ce reuși să copieze perfect modelul luat. Când cei din casă descoperiră izvorul inspirației lui, el își însușise un obicei, care pentru a fi învins, trebuia luni de trudă.

Fiecare dintre noi a întâlnit dintre acei copii teribili cari bat toba cu picioarele pe mobile, care flueră, care se dau de-a dura când ar trebui să stea liniștiți, cari-și rotesc ochii ca niște cai sălbatici, care țipă și nu au nicio stare.

Toate acestea sunt ticuri, ce se pot învinge ușor, dacă se aduc din vreme la cunoștința copilului care le-a însușit.

(Va urma).

PĂRERI CU PRIVIRE LA UN LOCALISM EDUCATIV IN VALEA JIULUI

(urmare)

Cu ce elemente lucrează învățătorii ?

Judecând din cele descrise mai sus, se poate bănuî înainte, cam ce elemente vin pe mâna învățătorului și a învățătoarei, în școală. Eleve și elevi flămânzi, murdari, prost îmbrăcați, lipsiți, în cea mai mare parte, de cele strict trebuincioase în școală. Școala încă e în neputință absolută de a ajuta efectiv și în măsură cuvenită.

Față de acest mare neajuns învățătorul și mai cu seamă învățătoarea clasei nu poate să premeargă decât cu exemplul ei, cu exemplul curățeniei desăvârșite din clasă. Cu exemplul împodobirii, cu cât mai mult gust a salei de clasă. Cu vizite și inspecții zilnice a curățeniei corporale, a hainelor și a pieptănăturii. S'ar putea chiar să se facă lecții directe de felul cum trebuie să se pieptăne fetițele și cum să-și țină părul capului în ordine. Învățătoarea trebuie să ia contact, când numai poate și când i-se îmbie ocazia, cu mamele elevelor sugerându-le ideea că părul este podoaba cea mai de seamă a femeii și că este frumos și plin de gingășie ca mama să aibă o permanentă grijă de pieptănătura și curățenia ficelor ei. De reproșuri sarbede sau nervoase și mai ales de batjocuri directe sau indirecte, învățătoarea se va feri ca de foc și va avea cea mai mare grijă să nu cadă în această greșală antipedagogică în care durere, cad atâția și atâția membri ai corpului didactic. Se va feri învățătoarea și de comparația curățeniei elevelor de minieri, în raport cu, aceea, a altor fete de funcționari sau părinți mai înstăriți. Acest mijloc nedebaciu întrebuintat, duce tocmai la rezultate contrare și naște invidie în sufletele lor, invidie care, mai este alimentată și de alte împrejurări. În ce privește curățenia clasei, trebuiesc neaparat, deprinderi! E bine dacă sunt puse cât mai deseori să exercite spălarea și curățirea ferestrelor, a ușilor etc. Părinților li se va explica rostul educativ al acestor exerciții, care nu se face pentru a scuti servitoarea școlii dela lucru sau pentru a ușura cheltuelile de întreținere a școlii, ci numai cu scop pur educativ!

M'am gândit adeseori și la mijlocul foarte eficace, în alte părți, de a duce elevele pe rând la gospodăria și locuința învățătoarei, unde în mod practic și convingător să li se arate felul cum se poate ținea în curățenie și bună rânduială, locuința și dependențele ei. Căci în împrejurările critice ale școlii noastre, nu ne putem gândi, curând, la înzestrarea școlii, cu rechizite mijloacele necesare învățământului și practicării gospodăriei lucrului de mână și îndeletnicirilor casnice, cum ar fi: bucătării înzestrate, dulapuri cu albituri, mașini de cusut, ș. a. cum sunt provăzute aproape toate școlile primare, de fete, din alte țări.

Din nefericire, între minerii din Valea Jiului, cari în mare parte au înțeles greșit dogmele socialiste, a prins proasta mentalitate după care, orice locuință mai bine întreținută și mai curată, este casă de burjuj, chiar dacă locatarul este un învățător sau funcționar, în împrejurările actuale, de zece ori în stare mai rea relativă și mai prost plătit decât minerul. Dacă învățătoarea sau învățătorul ar da ca exemplu casa sau locuința lor, ușor se pot aștepta să audă dela părinții elevilor: „noi nu ne putem lua după burjuj“.

Aspectul disciplinar al elevilor

În ce privește disciplina din școală a elevilor putem aminti că în general, elevele și elevii din Valea Jiului sunt curajoși, îndrăzneți, o îndrăzneală care de multeori bate în obraznicie, aceasta datorită golomozului prea des al populației, coloniile dese de muncitori, (casă lângă casă și chiar mai multe familii sub acelaș acoperiș) datorită traiului lor în cete numeroase, pe străzi, fără nici o supraveghere, datorită felului de viață al părinților și deselor certe din familie, dintre vecini și neamuri. Fetița minerului ca și copilul lui nu vin sperioși sau timizi la școală, din contră, învățătorii cei mai mulți, la începutul funcționării lor în astfel de școli, nu știu cum să le tempereze curajul și zelul prea mare de a vorbi și răspunde întrebași și neîntrebași. Este adevărat, fetele dacă sunt despărțite de băeți se pot disciplina mai ușor și chiar la carte se antrenează mai cu zor; când sunt în clase mixte însă, se iau la întrecere în ștregării cu elevii cei mai neastâmpărați. Și vorbind de neastâmpăr la cei mai mulți copii de mineri, durere, ceea ce numesc eu aici neastâmpăr nu este vioiciunea, vloga și seva de viață pe care o laudă pedagogii și ne spun că ea trebuie alimentată și desvoltată la copii. Nu! Este ce totului de altă natură! Este neastâmpărul de natură nervoasă, neurastenică, provenit din lipsa de hrană, de odihnă și cine mai știe din câte alte pricini și de sigur că nici alcoolul consumat în măsură prea mare de părinți nu este străin și lipsit dintre aceste cauze de frunte. Neastâmpărul acesta este ceva nesănătos, ceva de nerăbdare, ce nu-i dă răgaz și paciință să lucreze, să termine un lucru ușor abia început. Acest neastâmpăr formează greutatea cea mai mare, cu care trebuie să lucreze și să-și măsoare puterile învățătorii, din această localitate. În privința aceasta, din proprie experiență pot să mărturisesc că problema se prezintă totuși mai ușor la fete, când sunt separate de băeți fiindcă se pot ambiționa cu mai multă ușurință și legăturile sufletești se crează mai repede. Nu e un secret nici aceea că mamele, cari cercetează din când în când pe învăță-

toare își deschid mai ușor sufletul și se dedau confidențelor față de învățătoarea ficei sale, ceea ce produce adâncă impresie asupra elevelor. În orice caz, bunăstarea și prosperitatea părinților aduce cu sine și îndulcirea purtării copiilor. Mulțumirea îi face mai fericiți deci mai buni, după cum afirmă un filozof. Cheia de boltă aci este; munca educatorilor ar fi cu mult mai rodnică și mai sigură, pe un ogor cu suport material strict necesar.

Diferențele de dezvoltare

Prin faptul că în această regiune minieră se încrucișează atâtea neamuri și atâtea elemente disparate din diferitele regiuni ale țării noastre și chiar și din străinătate prin felul diferit de traiu și de hrănire, este cert că elevii și elevele, creaturile acestor părinți, prezintă cele mai variate aspecte sub raportul dezvoltării fizice și a stării generale a sănătății. Datorită acestor diferențieri și altor cauze, în parte, relevate mai sus, mortalitatea infantilă este foarte mare, ca și în general mortalitatea tuturor. Este un lucru obișnuit în localitățile miniere, Petroșeni, Lupeni, Vulcan, Aninoasa, Petrila, Lonea că aproape nu este zi să nu vezi sau să nu auzi marșul funebru al muzicilor miniere, petrecând pe cineva la groapă. Nenorocirile, cari se produc în mină, marile catastrofe miniere, cum a fost cea dela Lupeni, din anul 1922 se întipăresc și în sufletul micilor generații, sau se moștenesc anumite infirmități cu profundele lor urmări.

Nici într'un loc poate pe întinsul acestei țări, învățătoarele nu se află în fața unui aspect mai pestriț și mai contrastant de apariții și dezvoltări fizice pe o gamă atât de variată. Numeros este numărul bâlbâiților ca și al gângavilor, al surzilor ca și al miopilor, al cocoșaiților ca și al rachiticilor, al palizilor ca și al ftizicilor.

Având în vedere toate acestea, mai mult ca oriunde, dela învățătoare se cer calități de nerv tare, de răbdare adevărat creștinească și de calmul cel mai desăvârșit. Dacă toți și toate sunt grăbiți, în aceste părți; învățătoarea și învățătorul deplin conștienți, trebuie să fie cei mai puțin grăbiți, cei mai răbdători. Se cere răbdare și stăruință îngerească pentru învingerea atâtor greutăți și deosebiri isbitoare.

Diferențele intelectuale și de temperament

Măsurători speciale de teste și alte proceduri din partea psihologilor sau institutelor de psihologie experimentală nu s'au

făcut încă în această regiune, nici nu s'a ocupat încă nimeni în special de această chestiune, pentruca în baza acestora să mă pot pronunța cu mai multă hotărîre.

Experiența noastră zilnică și de ani îndelungați, cu atâția și atâția copii în clasele noastre, ne arată că și diferențele de inteligență sunt mari și variate, trecând dela o extremă la alta. Numărul înapoițiilor mintali este excesiv de mare, așa încât, cred că dacă acest lucru s'ar putea demonstra cu oarecare evidență, îndată s'ar și pune, cu ascuțimi de necesitate absolută, problema educației și a instrucției copiilor și a copiilor înapoiți și abnormali. Niciunde în țara noastră nu se impune mai mult acest deziderat educativ decât în această regiune. Dacă corpul didactic destul de numeros în aceste părți, dar totuși nu îndestulător față de marele număr de elevi n'ar fi apăsât de atâtea alte griji grele, de nevoi cari nicicând n'ar fi permis să intre în sfera lui de activitate, atunci cu siguranță chestiunea se punea de mult. Când îți lipsesc cele mai elementare lucruri, nu te poți gândi la altele mai îndepărtate, Dacă îmi aduc bine aminte, se vorbea odată prin reviste că anumiți cercetători și savanți români ar fi avut această nobilă intențiune de a cerceta și supune măsurătorilor experimentale spuza de copii, din această regiune.

Probabil că dacă s'ar face, un câmp foarte larg și rodnic le-ar sta în față și multe lucruri interesante s'ar putea afla. Învățătorii ar fi cei mai bucuroși de aceasta și nu și-ar cruța nici un sprijin și oboseală pentru a contribui și ei cu modestul lor concurs la desăvârșirea operei. Dar până atunci, mult timp se va scurge totuși și puține nădeji ar fi ca munca învățătorului să fie ușurată, prin selecționarea elevilor după capacități și aptitudini. Idealul învățământului individual, al educației potrivit temperamentelor și firilor precum o cere progresul științei mai noi, este încă foarte îndepărtat și când apare pe orizontul minții dascălilor, acest fenomen se poate asemăna foarte bine cu cel cunoscut în natură sub denumirea de „fata morgână“, un vis frumos și îndepărtat de mijloacele noastre de azi, care ne apare numai ca o auto-înșelare, pentru ca să ne facă mai amară deziluzia. Nici măcar alte aparate mult mai trebuincioase nu pot fi apropiate de școalele noastre așa că rămâne ca învățătoarea sau învățătorul singuri, lăsați la propriile lor puteri și la chibzuală simplă, să facă ce-or ști și ce-or putea, ca să facă învățământul mai activ mai atrăgător, și mai adecuat atâtor grupe de inteligențe pe cari le are în clasă.

Condițiile și sfera de influență a educatorilor

Din lipsa saelor de învățământ, în cele mai multe localități din Valea-Jiului, învățământul se face în chip alternativ, așa încât învățătoarea clasei are cel mult 4 ore, contact zilnic cu elevele, restul din zi eleva și-l petrece în familie, pe stradă sau prin vecini. Timpul, cât învățătoarea are elevele sub directa sa supraveghere este deci foarte minim, în raport cu restul din zi și cu zilele când au vacanță, când elevele stau apoi departe de școală. Este adevărat că și în acest interval de timp relativ scurt, învățătoarea bună poate exercita o influență mare asupra elevelor sale, mai ales dacă și le apropie sufletește și dacă le are sub mână sa în tot timpul școlarizării. Schimbarea deasă a puterilor didactice dela clasă la clasă și din an în an, este spre greutatea învățătorului și în dauna învățământului și educației, mai cu seamă. Schimbări de această natură n'ar fi îngăduit să se permită decât în cazuri când interese înalte ar reclama-o. Asemenea cred că iustrucția și educația fetelor este bine să se facă și este mai eficace dacă este făcută de către învățătoare. Pe această cale s'a pornit și cred că este bine. În privința aceasta aș mai putea adăuga, din experiențele mele proprii și din convorbirile cu alți colegi, observația că, chiar și în clasele de băeți conduse de femei învățătoare se remarcă o blândețe mai evidentă și o supunere mai spontană decât în altele instruite de bărbați.

Și acum, timpul pe care învățătoarea îl petrece, în școală lângă elevele sale, fiind și scurt și petrecut în mare parte cu predarea materialului din programă; este adevărat că tot învățământul trebuie să fie educativ; grija directă pentru educație și pentru pregătirea fetei minerului pentru viață, este cu totul iluzorie, oricâtă trudă și-ar da o învățătoare conștientă de menirea ei. Ar rămâne atunci, ca în cursul supraprimar și pe cale extrașcolară să se mai dea ceeace în scurtul timp de școlarizare nu i se poate da.

Maria Lenkei.

INFLUENȚA MAGHIARA ASUPRA ROMÂNILOR DIN PĂRȚILE UNGURENE

După retragerea turcilor, guvernul din Budapesta, găsește în ținutul Bihorului, părțile ungurene și Banat, un pământ mănos, cu o populație deasă, bine încheșată, trează și plină de viață.

Populațiunea aceasta era dornică de o cultură națională. Guvernul maghiar din acele vremuri ajunsese la convingerea că numai ținând cont de dorințele românilor îi va putea apropia de planurile lui tănuite. Terenul era pregătit. Și nu pe nimerite, ci prin combinațiuni.

Ca centru pentru culturalizarea maselor românești se alege Aradul, cu mase compacte românești, unde la anul 1812 se înființează Preparandia (școala normală) în care avea să se crească noua generație de învățători.

La această școală funcționează primii și vestiții profesori plini de entuziasm: Mihuțu, Ghenadie, Popescu, Gavra, Bobeșiu, Șandor, Rusu; bărbați cu merite nepieritoare pe terenul cultural și lupta pentru culturalizarea maselor românești din aceste ținuturi în nemijlocita apropiere a pusteii ungare, pe care trăia un popor cu un început de organizare culturală.

Poporul românesc în expansiunea lui spre apus a fost o santinelă păstrătoare a graiului românesc; ce-i drept, cu multe streinisme, dar ori-cum, a păstrat graiul veacuri dearândul și l-a dus până dincolo de Ghiula, unde mai dăinuiește până în zilele noastre împreună cu localitatea Gyula-văra (Vareu) cetatea voevodului român, Gelu, pe malul drept al crișului Alb—și până dincolo de Bichis—ciaba, pe unde în sate compacte—ori amestecate cu unguri—trăiesc frați de-ai noștri, sub dominația maghiară, pe cari nu trebuie să-i dăm uitării.

Guvernul maghiar avea în fruntea sa pe archiducele Iosif, palatin, care adunase în Budapesta la tipogra-

fia de stat un grup de literați români : Petru Maior, Roșa, Neagu, Teodoroviciu, Gojdu.

Profesorii dela preparandia română din Arad și literații români de pe lângă tipografia de stat din Buda, sub patronagiul arhiducelui Iosif după o muncă neobosită, scoaseră la lumina zilei : Cronica lui Șincai, Istoria despre începutul românilor de Maior, Fabule de Țichindeal, Biblioteca română și Calendarul.

Archiducele își făcea următorul calcul : Mai bine să vă adăpați din cultura focarelor noastre decât să aduceți cultura din principate și odată cu ea influența românească, dușmană nouă.

Aradul devenise astfel un focar cultural al românilor din ținuturile Mureșului, Crișurilor, și Banatului, pe când la București si Iași încă numai puțin se putea face pe atunci,

Dar ursitele neamului românesc, jucau mândra lor horă.

Relațiunile de prietenie, a românilor cu guvernul unguresc devin tot mai defavorabile. Situațiunea politică se schimbă tot mai mult.

În România viața literară, culturală, se renaște și începe a lua un avânt nebănuît, dar Românii din Ardeal tot nu aveau să scape așa decurând de arhiducele Iosif și de o anumită înrâurire ungurească.

Produsele literare ale vechiului regat, sub diferite pretexte, și titluri, încep a lua drumul peste graniță, spre frații din părțile ungurene. Guvernul dulceag de ieri, începe a-și schimba ținuta.

Prin ordine severe se interzice trecerea operelor literare peste graniță spre românii din apus — Ardeal și părțile ungurene.

Relațiunile între Români și Unguri, încep a se încorda tot mai mult.

Primul plan de învățământ general și sistematic, al ungarilor, a fost făcut tot de un român, de arhiepiscopul Nicolae Olah pe care îl pomenește literatura cu laudă.

Relațiunile politice dintre Români și Unguri s'au înăsprit tot mai mult. Ungurii, însfârșit, trec pe față la o crâncenă ofensivă pentru a impune, la nevoie cu forța brachială, limba, cultura și obiceiurile lor. Suflul nației nu s'a dat nicidecum bătut. A sperat, a răbdat și a învins. Urmele influenței ungurești și ranele trecutului însă nu s'au șters definitiv. Și aceasta-i munca ce-i așteaptă pe dascălii din aceste părți și în afară de păreții școlii.

Noul ministru al Instrucțiunii

În fruntea ministerului culturii naționale a venit iarăși d-l Dr. Anghelescu, autorul legii în vigoare și unul care a dirijat mai mult timp și cu mai mult noroc soarta școlilor și a învățătorilor din această țară.

Considerând că d-sa este unul dintre bărbații de stat care cunoaște bine nevoile școlii primare, că are o experiență îndelungată ca ministru și este printre cei mai cu greutate în guvern, că este înconjurat de oameni înedajuns de iubitori ai școlii primare — învățătorimea trage nădejde că, d-sa va începe să lecuiească marile răni și dureri ale școlii poporului; căci frecvența, înzestrarea materială a școlilor, administrarea bunurilor lor chibzuită, gradațiile și avansările învățătorilor neplătite de 2 ani, cari pe unii dintre învățători i-a lovit nespuse de crunt, dacă ne gândim că și cele 2 curbe au lovit un salariu înjumătățit, pe când greutatea familiare creșteau, salariile neplătite învățătorilor bolnavi, concediile de boală, armonizarea, șomajul tinerilor colegi, ș. a., toate, toate așteaptă să fie cât mai urgent lecuite, căci nu se mai pot suporta mai departe.

Motivul că nu sunt bani nu se mai poate invoca, atunci când pentru alte lucruri mai puțin importante se găsesc chiar prea mulți bani.

Este în joc viitorul țării noastre, viitorul nației noastre, care numai prin școală și cultură se poate ridica.

Noi dorim noului ministru să aibă și norocul și priceperea și energia să ajute cât mai mult școala și pe slujitorii ei.

A. M.

„Istoricul și rostul societăților“

Nu mai începe îndoială că societatea ia naștere prin grupările cetățenilor în organizări diferite, după ideile lor, cu privire la direcția pe care trebuie să o urmeze dezvoltarea statului respectiv și mijloacele cele mai potrivite, de-a ușura și grăbi acea dezvoltare.

Gruparea cetățenilor sub diferite forme și în diferite scopuri, este un fenomen social, care când îl analizăm se descompune într'o sumă de acte psihice individuale.

La temelia oricărei grupări, stă hotărîrea conștientă a fiecăruia din membrii săi de-a urma o anumită direcție, de-a tinde, adică, la realizarea unui anumit scop, pe anumite căi.

Societatea este ca și ființa omenească care mai înainte de toate este o asociere de organe și funcțiuni, cari dau prin cooperare o unitate vie „omul“.

Dacă apropiem două picioare, două mâini, un cap și un trunchiu, ajungem să creem o formă materială; nu însă și-o ființă organică.

Dacă însă aceste organe stau între ele în acea relațiune reciprocă numită „viață“ puțin importă dacă ele sunt așezate simetric, unele față de altele, sau dacă alcătuiesc o formă regulată.

Dacă funcțiunile vitale, adică viața e cu puțință, oricare ar fi așezarea organelor, colaborarea lor face să răsară o conștiință colectivă și sprijinul pe care și-l dau unul altuia, alcătuiește viața unui organism.

Pe această colaborare și pe acest sprijin este întemeiată societatea.

Organele sale, sunt închegate de o țesătură vie de legi, de obiceiuri și de tradiții și această legătură, menține stabilitatea între organe, cu aceiași forță de legătură între ele, cu care sunt asociate părțile componente ale unei ființe organice, vii.

Individul și colectivitatea îndeplinesc în cadrul acestei structurii sociale, aceleași funcțiuni pe cari celulele și organele le au în viața totală a unui corp organizat.

Spre a ne da mai bine seama de starea evolutivă prin care a trecut omenirea dela ființa ei până la formarea în mare societate de azi, voi începe cu individul când se găsea în prima fază a creației sale.

Preistoria omenirii ne arată trei epoci.

1) Sălbătăcia cu

a) Treapta de jos în prima fază, ne arată copilăria neamului omenesc care trăind în parte prin copaci, parte prin pădurile tropicale sau învecinate cu ele.

Hrana din acele timpuri era : fructe, nuci, rădăcini.

b) Treapta de mijloc începe cu întrebuintarea pentru hrană a peștilor, raci, scoici și alte animale de apă ; și cu întrebuintarea focului.

Focul și hrana sunt strâns legate între ele, deoarece abia acum a putut servi ca hrană peștele cu ajutorul focului.

Noua hrană îi făcu pe oameni să nu mai depindă de climă și localitate, ci, înaintând dealungul țărmului mării și râurilor, putură să întindă sălbătăcia aproape peste tot pământul.

Odată cu născocirea primelor arme (măciuca și lancea) a luat naștere vânatul.

Aceasta însă n'a durat mult deoarece odată cu aceste născociri lumea se înmulțea, mijloacele de hrană se epuizau și nesiguranța hranei permanente dau loc la antropofagie (oamenii se mâncau între ei, fapt ce se petrece și azi la o parte din Australieni și polinesieni cari și acum sunt încă pe aceiaș treaptă de sălbătăcie).

c) Treapta de sus ; începe cu născocirea arcului și săgeții, cu ajutorul cărora, vânatul deveni un mijloc regulat de hrană, iar vânătoarea una din ramurile muncii (cum sunt vânătorii noștrii de azi).

Tot în această treaptă începe împletitul cu mâna a firelor de coaje, coșurile de papură și altele.

Omenirea își încheie astfel fazele sălbătăciei și pășește mereu spre mai departe dezvoltare și civilizație.

2) Barbaria cu

a) Treapta de jos ; începe cu introducerea olăriei, care dovedește existența a mai multor cazuri, când vasele împletite sau de lemn se acopereau cu lut pentru a rezista la foc.

Începe îmblânzirea animalelor și cultivarea plantelor. Lumea veche Asia, Africa și Europa, adică cea de răsărit, avea tot soiul de animale, iar lumea nouă Americile sau cea de apus, avea foarte puține animale însă în schimb avea multe plante hrănitoare, printre cari cea mai de seamă era porumbul.

b) Treapta de sus ; începe în lumea veche cu îmblânzirea animalelor, iar în lumea nouă cu cultura plantelor hrănitoare,

Domesticirea animalelor și creșterea vitelor, în ambele continente au dat naștere la alcătuirea turmelor, mai cu seamă prin locurile ierboase ale mărilor și râurilor.

c) Treapta de mijloc; începe cu topirea minereului de fer.

3) Civilizația începe cu născocirea alfabetului în orient și face un pas gigantic prin descoperirea tiparului în occident.

4) Apare plugul tras de vite și cu aceasta, o mulțime de mijloace de traiu prin stârpirea pădurilor și prefacerea lor în ogoare și pășuni.

Deci omul chiar în stare de sălbătăcie și barbarie a trăit în societate, strânși legați între ei pentru a se apăra contra fiarelor și dușmanilor.

Omul este atras către semenii săi de către o putere misterioasă și puternică, care este una din legile lumii și care împinge una spre alta; fiind de aceeași natură.

Ca individ omul este egoist, el reduce totul la el însuși și practică lupta pentru viață împotriva semenilor deveniți dușmani prin ură și perversitate.

Ca ființă socială el practică împreună cu semenii săi deveniți auxiliari și prieteni asociația pe viață.

Cea dintâiu grupare socială a fost „Clanul“ (o grupare de bărbați și femei, cari se considerau rude).

Membrii unui Clan locuiau împreună și se considerau membrii unei aceleiași familii, între ei exista o solidaritate desăvârșită și își recunoșteau obligația de ajutor reciproc.

Din clan ia naștere familia, gințile, fratriile, triburile.

Fiecare trib în afară de locul pe care ședea, mai avea și un teren întins pentru vânat și pescuit.

În jurul locului ocupat de trib era o fâșie de pământ neutră, care ajungea până la terenul tribului apropiat.

Pământul astfel mărginit prin granițe nesigure era apărat contra năvălitorilor.

Triburile aveau denumiri după zeul în care credeau. Mai târziu au fost înlocuite de denumiri istorice (Germani, Celți, Gali) și aceasta, din cauză că un trib era numit de cele vecine, cu alt nume decât cel întrebuițat de el singur. În acest chip s'a format națiunile și popoarele.

După cum am văzut pământul devenise proprietate privată pe familii, frații, triburi apoi popoare.

Bogațiile începură a se înmulți. Pe lângă vite și porumb se cultiva grâu, vin, untdelemnul și alte.

Acum începe și comerțul. Odată cu comerțul apare aparierea de bogății și oamenii încep să-și vândă pământul între ei.

De aci se nasc certele între triburi, așa că se orânduiește o administrație centrală, care a fost încredințată mai multor oameni sub denumirea de „sfat“ (cum ar fi azi consiliul comunal) aleși din toate triburile vecine.

În chipul acesta izvorî un drept public care stătea deasupra obiceiurilor ginților și triburilor. Cetățeanul avea acum anumite drepturi iar poporul se împărți în trei clase: Nobili, Agricultori și Meseriași.

Nobilii aveau dreptul să ocupe slujbele ce se înființau, iar cele 2 clase, trebuia să i se supună lor. Din această cauză, încep luptele pentru răsturnarea formelor sociale de până acum, totuși nu putură să facă nimic deoarece nobilii erau uniți între ei, apoi ei aveau și banii, așa că ei deveniră mai puternici ca ceilalți și astfel luă ființă statul.

Am văzut că societatea se înfățișează ca o unitate vie, deci numai societatea are o valoare. Ea este ca orice ființă trăitoare, este compusă dintr'un suflet și dintr'un corp pe care natura le-a destinat ca unul să comande celălalt s'asculte. Sufletul comandă corpului ca un stăpân sclavului său, iar priceperea comandă instinctului ca un monarh supușilor. Deci individul trebuie să se supună societății, singur neavând nici o valoare reală, întrucât omul individual nu se reproduce singur; deoarece reproducerea are nevoie de concursul a doi indivizi asemănători, din care puncte de vedere separați, nu sunt de cât organisme mutilate, destinate să dispară fără a lăsa nimic din ei; însă uniți formează un tot durabil care păstrează societatea și perpetuiază specia.

Ținta asociației este apărarea de dușmani, creșterea copiilor și un traiu mai bun, mai comod, mai ușor.

Timpurile trăite de noi, sub povara așteptărilor de mai bine, au sfărâmat, în mare parte, energia noastră. Pentru a putea ieși din acest impas trebuie mai întâiu să nu ne pierdem credința în Dumnezeu și în virtuțile noastre strămoșești, ci din contră să ne unim cugetele și simțirile muncind fiecare la locul lui pentru prosperitatea întregii societăți românești a cărei membrii suntem toți Români.

Pentru a putea lupta cu folos trebuie să facem uz de două arme: înțelepciunea și rațiunea. Am luat ca mijloace de luptă acești doi factori principali pentru că fără dânșii ne du-

cem la pieire. Și ce ne comandă ei? Aceia ce am văzut că se bazează pe însuși instinctul nostru, ne cere imperios să fim sociabili. Sociabili în înțelesul de a ne organiza cât mai bine și din toate punctele de vedere. Să ne organizăm în societăți cooperative, economice, patriotice, religioase, sportive și societăți culturale, căci folosul nostru ca națiune depe urma acestor organizări ar fi imens. Așa sunt organizate toate țările culte ale apusului. Făcând și noi ca ele am ajunge acolo unde nizuim, să fim adevărații reprezentanți ai culturii latine în orient.

Dubenschi D. Octavian

Invățător Director
Cugir

O prietenă a copiilor

Țările nordului, cu obiceiuri și rezultate educative cetățenești, cari la noi, povestite numai, constitue basme și minuni, ne-au dat în trecutul apropiat pe nemuritoarea învățătoare *Ellen Key*, care prin scrierile sale pedagogice, prin curentul reprezentat de ea și mai cu seamă prin acea epocală scriere, „*Secolul copilului*“ a atras luarea aminte a întregii lumi civilizate asupra copilului, pricinuind cu totul schimbate și radicale atitudini față de ființele în devenire și a dat naștere la atâtea și atâtea așezăminte de educație în ajutorul școlii, acest nord, cu virtușii lui cetățeni, exemple de caractere și de oameni morali, — ne-a dat și pe celebra scriitoare *Selma Lagerlöf*, cunoscută la noi ca și în lumea întreagă prin scrierile ei pentru copii, dintre care cea mai cunoscută la noi este *Nils Holgerson* ca și a doua călătorie a lui Nils, atât de gustate de copii, cu un miez și formă atât de educative și atât de recreatoare moralicește, încât e păcat ca această operă să nu treacă prin mânuțele a cât mai mulți copii.

Scriitoarea, încă dela întâia ei lucrare, descrierea unei legende, a devenit celebră în lumea întreagă și a fost încununată de premiul Nobel.

Acum când scriitoarea aceasta a împlinit 75 ani de ani de viață și o lume întreagă de admiratori și prieteni își îndreaptă gândul spre a o sărbători, marea prietenă și povestitoare a copiilor cere tuturor celor de mai sus, ca să lase la o parte sărbătorirea și banii aceștia, mai bine să se dea pentru săraci și pentru instituții educative pe seama copiilor cari au nevoie de aceasta.

a. d.

PENSIONARIÎ NOȘTRI

AUREL NANA

La 1 Sept. 1933 a eșit la pensia binemeritată vrednicul coleg *Aurel Nana* după 36 ani de serviciu, început în comunele Băești (1897—98) și Baiabârz (până la 1900). În această din urmă comună a fost cel dintâi învățător, înainte de aceea nemai existând școală, acolo.

d. AUREL NANA

Dela 1900 până la anul 1929 a funcționat la Petrila ca director, administrând 4 școli și 3 grădini de copii (în anul 1924 aceste școli au fost descentralizate). La 1 Dec. 1918, colegii d-lui Nana, în număr de 32, au părăsit posturile lor, refugiindu-se, iar d-sa a rămas

pe loc, organizând școala cu puteri didactice românești trimise de Consiliul Dirigent de pe atunci și dezvoltând-o până ce a ajuns să aibă 28 învățători și o conducătoare de grădini. A înființat o școală de ucenici românească și a fost deseori consilier comunal.

Stimat de toți cei ce l-au cunoscut, a părăsit Valea-Jiului la 1929, lăsând unanime regrete și a trecut la Cluj Școala No. 1, cu 16 puteri didactice, pe care

încă a administrat-o ca director delegat. Acum, la cerere proprie trece în pensie ca unul ce și-a făcut datoria cu vârf și are mândria că pretutindeni pe unde a trecut a făcut numai cinste și fapte vrednice de laudă. A încheiat o carieră frumoasă, iar pentru timpul de odihnă noi îi dorim pace, sănătate, mulțumire și să nu-și uite nici de noi cei tineri cari am fost alături de dânsul.

VERONICA NANA

d-na Veronica Nana

aceleași urări de bine ca și soțului d-sale.

Alături de soțul d-sale de mai sus, d-na Veronica Nana, ca vrednică soție a dat tot sprijinul său soțului în bogata și rodnică sa activitate și a condus grădina de copii încredințată d-sale, făcând serviciu neîntrerupt în Petrița dela 1908 până la 1929 și deatunci până acum în pragul pensiei la Cluj. Ii dorim

RECENZIE

Cezar Petrescu: „Apostol” roman. Valorosul și fecundul romancier, d. Cezar Petrescu, și-a fixat o clipă atenția de scriitor, asupra vieții atât de plină de sbucium a adevăraților sacrificeți pe altarul ridicării din beznă, a satelor. Gestul d-lui Cezar Petrescu dovedește marele merit pe care dascălul d-sale l-a avut în formarea sufletească a aceluia, care a ajuns să fie mândria literaturii românești. Căci nu altfel decât merit se poate chema faptul că a știut să pătrundă în sufletul copilului de eri, în așa fel, încât recunoștința să nu fie floare ofilită, în sufletul

marelui scriitor de azi. Dedicatia pe care o face d. Petrescu, memoriei dascalului sau, cetita fiind de catre un dascal, este pentru aceasta un prilej de adanci si rascolitoare emotii. Samanta samanata de catre dascalul Nicolae Apostol, a cazut in cea mai fecunda huma; si, care e numarul acelor fericiți dascali, care sa aibe norocul unei atari recunoastinte?

Semnaland aparitia acestei carti, oglinda vie a destinului nostru dascallesc, sa facem o mica incursiune in desfășurarea actiunii romanului.

Nicolae Apostol, tanar absolvent al scolii normale, — prototipul de totdeauna, a dascalului tanar, plin de entuziasmul cu care-l imbogătește școala, pe aproape fiecare, — își începe activitatea în mediul cel mai neprielnic, oricărui elan. Dar desamăgirea, disperarea, nu-l face rob; deasupra oricărei neisbânzi se ridică forța sufletului său, taria convingerii în idealul ce urmărește. Sat mizer, cu o școală 'n șubrede proptele, gata, gata să i se dărâme vreun perete, oameni convinși că numai așa poți ajunge ceva, dacă „te dai pe brazdă“, dacă ești „de-al conului Lăscărică“ ori „de-al lui Mecșulescu“, personalitățile politice proeminente, ale ținutului. Față de împrejurările acestea potrivnice se isbește și de prejudeția creiată de memoria înaintașului său, Colibășanu, care a lăsat în urmă-i simpla amintire de bețiv și om imoral. În realitate, un biet învins. Incercări de reabilitare a școlii atât morală, cât și materială, par deci înainte încununate de eșec. Mai ales că deasupra acestor realități se ridică mentalitatea proprietarului atotputernic în sat: „țaranului nu-i trebuie nici școală, nici carte, ci numai stăpân“. Anul precedent, 1907, e prea bogat în amintiri, pentru a fi uitat chiar și de omul de cultura și sufletul lui Lascăr Sofian.

Totuș, felul cum Nicolae Apostol își înțelege mernirea „cerbicia“ acestuia îl impresionează în tainițele sufletului și-l determină pe moșier, să-i dea posibilitatea acestui dascal entuziast să poată obține măcar repararea unui locaș de școală, unde să poată munci. Și pentru a nu crede în o capitulare a principiilor sale, Sofian spune dascalului că o face numai pentru el, învățătorul. Iar pretențiile să nu și-le înaripeze, la gândul că l-ar fi ajuns

pronia binevoitoare a atotputernicului locului. Prin perseverență tărie de suflet și caracter și mai ales prin ne-renunțare la idealul ce urmărește, Nicolae Apostol ajunge să-și câștige considerația oamenilor, dragostea copiilor. Frământările propriului său suflet, nu interesează pe nimeni. Are — fără îndoială — omenești poticniri, dar tocmai aceasta-i da prilejul răscolirilor de conștiință și cu o nouă forță, continuă munca sa de apostol.

Idealul său, o școală nouă, atâtea și atâtea posibilități de ridicare a stării morale și materiale a săteanului, îl stăpânesc pe Nicolae Apostol, cu toată tăria unei obsesii ce se ridică deasupra oricărui insucces, deasupra oricărei sângerări. Stimulent mai puternic găsește în identitatea de ideal a tovarășei sale de viață, pe care destinul i-o trimite în persoana unei învățătoare. Aceasta, prin spiritul ei întrepid, aduce în singurătatea de viață și ideal a lui Nicolae Apostol, darul tovarășiei prețioase.

Dar dacă nădejdea realizărilor îl fac pe Nicolae Apostol, îndrăzneț cu viața, nu întârzie atâtea factori externi, care să-i întunece lumina și să-i îngreuneze munca. „D-l revizor“ cu „teoriile“ sale, politicienii, care nu pot concede ce înseamnă a nu putea acționa contrar convingerilor. Un dascăl e prea îndrăzneț dacă nu e argatul politic al vreunui domn Necșulescu ori al prefectului Emil Sava! Meritele activității sale dăscălești nu sunt decât în dependență de aportul adus pentru reușita intereselor politice a unui „șef“ oarecare. „Politica“ sufletului dăscălesc, politica școlii, ce-i aceasta?! Cât de minunată plasticizare a mentalității „politicianilor“ noștri rurali și urbani, ne oferă d. Cezar Petrescu.

Țara și societatea noastră își vor avea întotdeauna pe Nicolae Apostolii săi, în majoritatea numărului din suma totală a dascălilor acestei țări. După cum își va avea și pe Lascăr Sofianii, Necșuleștii sau Emilii Sava, ai săi. Și până când se va ajunge la extirparea mentalității acestora, până atunci Nicolae Apostolii acestei țări vor avea numai pe jumătate bucuria realizării idealului lor. Soarta lor va fi mereu soarta aceluia, care va crește întotdeauna copil străin, la căldura inimei sale; al său propriu fiind cuprins de gerul neființei.

Dar marea învățătură, marele sprijin moral pe care

d, Cezar Petrescu ni l oferă prin cartea D-sale, e tocmai aici. Ne amintește că Nicolae Apostolii nu disperează, nu îngenunchează, nu lasă lucru neisprăvit, din frământarea mâinei lor.

Dacă D-l Cezar Petrescu ar fi scris un tratat de pedagogie teoretică, pentru a arăta rolul dascălului, n'ar fi realizat un atare succes moral, cum realizează prin plasticizarea vieții dascălești, din romanul D-sale. De aceea consider ca o îmbogățire a bibliotecii oricărui dascăl și 'n cinstire de sine, dacă această carte nu va lipsi din casa niciunui învățător.

D. Cezar Petrescu va fi primit, fără îndoială, elogiul competenților, pentru valoarea literară a scrierii D-sale. Dar nu va fi de prisos să adăugăm și noi, acelor elogii, prinosul modest al sufletului de dascăl, pe care-l face să vibreze cu fiecare pagină din cartea D sale.

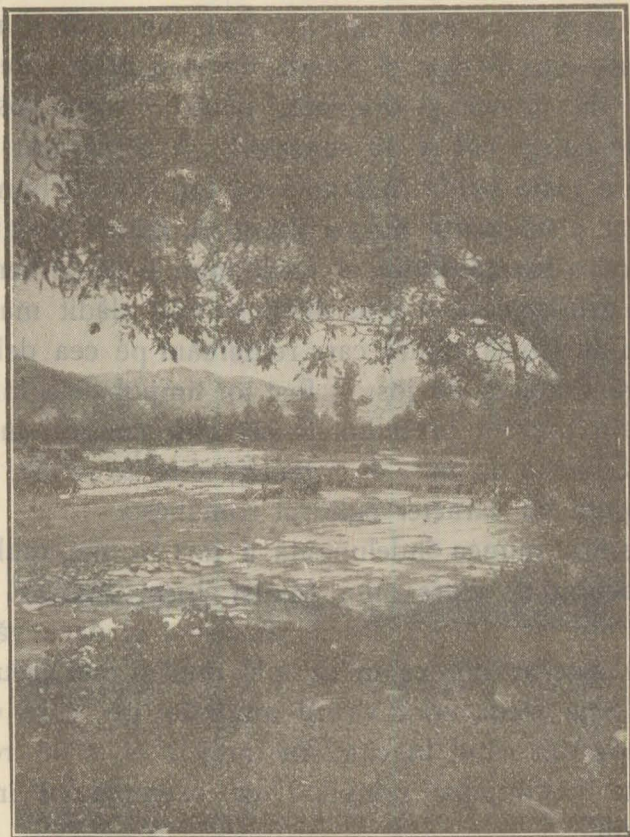
V. Mărgineanu.

Din frumusețile județului nostru

Dăm mai jos două clișee, care ne înfățișază două priveliști de rară frumusețe de pe malurile Jiului, înainte de intrarea sa în minunatul defileu al Surducului (Lainici), pe unde se speră să se înceapă încurând lucrări pentru facerea liniei ferate atât de mult așteptate între Livezeni și Bumbesti. ca să lege Hunedoara cu Gorjul.

A D

PENSIONARI NOSTRI

Petru Aslan, din comuna Căinelul de jos, cu data de 1 Sept. 1933 a eșit la pensie după o activitate rodnică de 35 ani de muncă în școală.

A fost printre cei dintâi pioneri cu curajul de a fi putut să împlânte primul țaruș, primul far de lumină, pe țărâmul cultural din aceste locuri, unde acum 30 – 40 ani era aproape totul lăsat în voia soartei. Pensionatul a știut să-și facă un cult din împlinirea datoriei. A întemeiat în comunele unde a funcționat, centre de cultură ale școlai și chiamă la o viață nouă de propășire națională, tine-

rele vlăstare dornice de cultură. În tot cursul funcționării a știut să-și cinstească catedra. Era cumpătat și modest punctual, conștiincios și cinstit, dar mai presus de toate, iubitor de adevăr și dreptate, pentru care a fost mult iubit de colegi cât și de superiori. A desfășurat o activitate de toată lauda, îndemnă pe toți la fapte bune.

Dar pensionatul nu s'a mărginit numai la misiunea didactică a învățătorului, a făcut mult și în domeniul activității extrașcolare. La insistența sa s'au clădit mai multe localuri de școală, dintre care remarcăm pe cea dela Fornădia și Căinelul de jos. A fost tot timpul dela înființare și până'n prezent președintele cercului cultural învățătoresc „Căinelul de jos“. A organizat diferite serbări și manifestațiuni cu caracter cultural românesc.

Pentru munca îndelungată a fost în mai multe rânduri decorat de către onor Minist. Instr. Publice. A fost unul dintre merituoșii dascăli Ardeleni și dacă vălul uitării se așterne din ce în ce mai mult și mai greu, peste vremelnicia vieții, sunt virtuți anumite, pe care vremea le prinde din când în când în mrejele ei, și le redă la anumite răstimpuri, reînviind ca exemple vii în calea viitorimii.

Pilda vieții lui curate, este îndemn pentru noi cei care-l cunoaștem și i-am auzit vorba, sfatul, și l-am văzut muncind, rugând pe bunul Dumnezeu să-i dea și de aici înainte ani mulți și fericți spre a fi folositor atât nouă cât și neamului întreg.

Pascu Ioan, inv.

CRONICA MARUNTA

— *Cercurile culturale regionale* anunțate pe data de 17 Decembrie a. c., s'au amânat până la o dată ce se va comunica ulterior.

— *Premiile Arhivei de Folklor* ale Academiei Române pentru culegerea de literatură poporană s'au dat și anul acesta. Cei mai mulți dintre premiați sunt învățători, o nouă dovadă că luminătorii satelor sunt la datoria lor și în privința aceasta.

— *Monumentul lui Ciprian Porumbescu* a fost desvelit la Suceava. Vestitul compozitor muzical pe lângă domeniul acesta pe care l-a ilustrat cu rarul său talent, a fost un bun slujitor al școalei primare, deci un vrednic înaintaș al nostru.

— *Liga antirevizionistă*. Ca o reacțiune împotriva manifestațiilor de ostilitate față de hotarele noastre, s'au pus bazele Ligii antirevizioniste în care trebuie să activăm cu toții cot la cot.

— *Conferința cu organele de control*. D-nul Anghelescu, Ministru Instrucțiunii a ținut o consfătuire cu organele de control ale învățământului primar, arătându-le situația învățătorilor din țară și cerându-le să pedepsească aspru pe membrii corpului didactic cari pleacă dela școală neținându-și orele regulat.

— *Buletinul Cărții Românești No. 11* pe lângă alte noutăți ale tiparului aduce și o lungă și aleasă listă de cărți pentru copii, cari se pot da ca daruri de sărbători.

— *În ședința cercului cult. Orăștie* ținută la 4 Decembrie 1933 în afară de programul și itinerarul de muncă, la care s'au angajat cu frumoase conferințe și lecții practice, colegii: Crețu Fleșeriu, Cioroianu-Cimponeriu, N. Todor, R. Dănilă, d-na Emilia Ivascoiu ș. a., s'a hotărât înființarea unui cor de învățători, aranjarea unei mari serbări câmpenești și s'au făcut mai multe propuneri bune, dintre cari remarcăm pe aceea, ca să se ceară Onor. Minister să distingă pe colegii, cari se remarcă în acti-

vitata cercurilor culturale, s'au să-i remunereze cu cărți pedagogice sau de cultură generală.

— *Voința școlii* Numărul din urmă ne face surpriza câtorva valoroase articole tratând chestiuni bine studiate cum sunt: „*Raporturile dintre Asociație și Ministerul Instrucțiunii*“, semnat de d-l Eusebie Braha din Cernăuți, *stârpirea analfabetismului* nesemnat și *Ce așteptăm dela noul guvern* de Epifanie Rodinciu.

— *Casa corpului didactic* anunță pe membrii săi că, alegerile pentru consiliul de administrație și comisia cenzorilor, ce urmau să se facă la 19 Nombrie a. c., au fost suspendate prin deciziunea d-lui ministru al instrucțiunii publice, numindu-se o comisiune interimară compusă din d-nii: I. Valaori, profesor universitar, St. Pop, profesor secundar și directorul colegiului „Sf. Sava“; D. V. Ţoni, institutor și președintele Asociației generale a învățătorilor, membri în consiliul de administrație și d. Gh. V. Constantinescu, profesor de matematici, ca cenzor.

— *La ministerul instrucțiunii* s'a înființat un oficiu de legătură cu ministerul apărării naționale, care se va ocupa cu toate chestiunile cari interesează școala și armata, de ex. : situația militară a membrilor corpului didactic, pregătirea preregimentară, etc.

Ministerul apărării a delegat un ofițer superior care va lucra la minister în strânsă legătură cu direcțiile de învățământ.

— *D-lui Dumitru Vlădoianu* inspector de circ. în Gorj i s'a aprobat să abiă sub controlul său și județul Hunedoara. De câteva săptămâni domnia sa și activează în județul nostru.

— *Anularea transferărilor făcute prin anuar.* Transferările făcute și publicate prin anuarul ministerului s'au anulat și posturile se vor publica vacante.

— *Noi subrevizori de plasă.* Au fost numiți subrevizori școlari d-nii : Ioan Micu, Vasile Greavu, amândoi cunoscuți tuturor colegilor ca învățători de frunte și colegi nedesmințiți.

— *Noul revizor școlar.* Județul Hunedoara, în urma schimbării de regim și a plecării din fruntea revizoratului a d-lui I. Macarie, care a fost într'adevăr un bun coleg și un organ de control inescepționabil pentru care îi suntem recunoscători, vine d-l *Ion Popovici*, director școlar din Deva, cunoscut iarăși tuturor colegilor ca om ponderat, bun și priceput coleg.

Salutând venirea d-sale în fruntea județului atât învățătorii cât și instituțiile lor, asoc., fondul de ajut. ș. a. cred că se vor bucura de sprijinul d-sale binevoitor.

— *Dnu-l Constantin Stan* inspector școlar din Sibiu a fost delegat inspector general școlar. Domnia sa, cunoscut cetitorilor noștri atât din inspecțiile făcute în acest județ acum câțiva ani, cât și din scrierile și articolele d-sale, este un prieten și un sprijinitor al revistei noastre.

Distincția ce i s'a acordat decurând, ne bucură și o salutăm.

— *Revizuirea nedreptăților.* Ministerul instrucțiunii a dat decurând o ordonanță prin care dispune ca în fiecare județ să se institue câte o comisiune compusă din inspectorul de circ, revizorul școlar și un membru al corp. did. primar delegat de către Asoc. generală a învățătorilor, cari vor cerceta *numirile, detașerile și transferările* făcute ilegal. Cei cari se socotesc nedreptățiți se vor adresa în scris acestei comisii arătând în ce constă nedreptatea ce li s'a făcut.

Tot în acest scop s'a instituit și în minister o comisie compusă din d-nii *Nicolaescu și G. Costescu* și un delegat al Asoc. Învățătorilor.

— *D-l Ţoni, președ. Asociației în audiență la ministrul Instrucțiunii.* D-l președinte al Asociației Generale

s'a prezentat în audiență d-lui Dr. Anghelescu, ministrul Instr. arătându-i doleanțele înv. începând dela neplata gradațiilor și avansărilor până la plasarea colegilor fără posturi. D-l ministru a promis că le va satisface pe unele, fiind un drept al învățătorilor. Chestiunea restanțelor însă o va mai studia.

— *Noutăți școlare din alte țări.* Din America se anunță că în urma crizei financiare s'au închis o mulțime de școli, iar învățătorii lăsați pe seama comunelor nu și-au primit salariile întregi în bani, ci o parte numai în bonuri pe care nu le pot valorifica.

— *In Iugoslavia* s'a introdus un nou obiect de învățământ: „*Cunoștințe asupra vieții economice*“ a cărui scop este să dea elevilor noțiunile practice asupra mediului în care au să trăiască.

— *In Turcia.* Provincia Smirna a adoptat un *plan de 3 ani* de luptă împotriva analfabetismului. S'au construit 150 școli în diferite localități; Guvernul a dat mâna de lucru specializată, mobilierul; populația satelor a dat lucrătorii nespecializați, materialul de construcție și terenul, în așa fel ca pe lângă fiecare școală să fie o curte de joc și o grădină școlară de experiență. După 3 ani fiecare din cele 666 de comune ale provinciei va trebui să-și aibă școala sa.

(Din „Bulletin du Bureau International d'Education“)

Clasă IV B. a apărut Nr. 8, anul II al revistei „Cl. IV B.“, care în afară de obișnuitele articole pentru copii și numeroase clișee, mai are și o anexă pentru învățători: „Curentul activ“, cu articole semnate de d-nii Cadarin, Dr. Axente Iancu, N. Ivan, prof. S. A. Joia ș. a.
Adresa revistei: Clasa IV B., Cluj, str. Fântânele No. 55.

DELA ADMINISTRAȚIE

Domnii colegi mai jos însemnați și-au achitat abonamentul pe întreg anul școlar 1932—1933.

Constantin Drăguț, învățător Petroșani a achitat restul de 50 lei. Domnii C. Căplescu, învățător Boia, jud. Arad și Profesorul Alex. Iosof, directorul gimnaziului mixt Săliște și-au achitat întreg abonamentul câte 100 lei de persoană.

Prin D-l *Traian Lupea*, învățător director Cugir am primit 882 (opt sute optzeci și doi) lei pentru 18 învățători din circ. de plată No. XI Cugir. Rata a II-a.

Adresa destinatarului:

D. Nicolae Beușea înv.
Subscripție 3 color Com. Sibiu
Jud. Hunedoara Sibiu p. Făltiște

— TARGU-JIU —

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE «NICU D. MILOȘESCU»

— 1933 —